

A világ képétől a világeképig

I. Absztrakt angyalok – konkrét gondolatok

*Aknay János kiállítása elé*¹⁵²

Örömünkre szolgál, hogy Hittudományi Egyetemünk Bakoss Tibor Kisgalériájában Aknay János Kossuth-, Munkácsy- és Holló László-díjas festőművész kiállítása, a képeiben való gyönyörködés is segítheti ünnepi készülődésünket.

A keresztyén dogmatika angelológiának nevezi az angyalokról szóló tanítást. Aknay János kiállítása egy angelológiai képeskönyv – az angelizmus veszélyei nélkül.

Az angyalok nem definiálhatók. Bárhol kerülnek elő a Bibliában, gondolkodásunk és képzeletünk határait mutatnak rá, de fogalmaink határait is. Ahol véget érnek Istenről alkotott fogalmaink, ott kezdődnek az angyali üzenetek.

Nagy áldás, hogy az angyalok nem törődnek azzal, mit gondolnak róluk az emberek, hisznek-e bennük, vagy sem. Nem is törődhetnek ezzel, hiszen egész létük megbízatás. Az angyalok „élete” annyi, hogy megbízatást kapnak, s feladatuk teljesítésével véget ér a létük, mert egzisztenciájukat maga az üzenet alkotja.

A hazai szakrális művészet kiváló képviselője, Aknay János festményei társaságában adventi önmagunk lepleződik le és józanodik ki. Az angyaljárás suhanása megérint és emelkedni segít, szókimondásra tanít.

Vannak emberek, akiknek a jellemzésére csak azt tudjuk mondani, hogy „számukra semmi sem szent”. Azok, akiknek semmi sem szent, nem ismernek semmilyen határt. Nem rettennek semmitől sem vissza. Nem válogatnak az eszközökben, a módszerekben. Életük a két lábon járó szentségtelenség.

---

¹⁵² Elhangzott a Debreceni Református Hittudományi Egyetem Bakoss Tibor Kisgalériájában 2011 adventjén rendezett kiállítás megnyitóján. A Kossuth-díjas festőművészről – s kiemelten Aknay angyalszimbólumairól – Vitéz Ferenc írt kritikát *Angyali kommunikáció (avagy: párbeszéd a Festőangyallal)* címmel; lásd: *Mediárium*, 2011/4., 70–76). Az itt közölt írás az adventi tárlatnyitón elhangzott beszéd szerkesztett változata.

Aknay János kiállításán éppen ennek az ellenkezője történik: megmutatja, hogy mindemből vezethet út a Szentséges világába. Képei összeköttetésben vannak a SZENT-tel. Művész és néző együttesen szembesül azzal, hogy a Szent Isten szándéka homlokegyenest más, mint a két lábon járó szentségtelenké. Isten azzal lett páratlanul nevezetes, hogy úgy mutatkozott be, mint aki maga lett ebben a világban a két lábon járó SZENT – Jézus Krisztusban, hogy legyen kit követni.

Nem isteni színjáték volt ez csupán, hanem a Szent behatolása az ember világába. Micsoda találkozás volt ez?! – ez volt a TÖBB győzelme, a NAGYOBB, az EGÉSZEN MÁŠ térdre kényszerítő magasztossága.

Az adventi idő arra figyelmeztet bennünket, hogy ez a teljesen kitarulkozott és minden frontot megnyitó Isten azért mutatta meg szentséges és kegyelmes szeretetét, hogy bocsánattal közeledve, TISZTÍTÓ TALÁLKOZÁST hozzon az ember számára a SZENT ISTENNEL.

Aknay János kiállítása egy angelológiai képeskönyv – az angelizmus veszélyei nélkül. Reformátoraink hasonlóan kerültek az angelizmust. Kálvin híres bűnvalló imádságának kezdetén így vallott: „Úr Isten, örökkévaló és mindenható Atyánk! Íme, egybegyűltünk itt, és a szentek egyességében, az angyalok és idvezült lelkek társaságában trónusod elé visszük áldozatunkat.” Luther pedig így fejezi be esti imádságát. „Mert én magamat, testemet, lelkemet és mindenemet kezedbe ajánlom. Szent angyalod legyen velem, hogy a gonosz ellenség erőt ne vehessen rajtam. Ámen.” Claus Westermann ószövetség-tudós szerint: „Ha nem jönne többé angyal, elpusztulna a világ. Míg Isten hordozza a földet, folyton küldi angyalait. Az angyalok idősebbek minden vallásnál – és még mindig eljönnek olyan emberekhez is, akik vallásról hallani sem akarnak már.”

Aknay János absztrakt angyalai arra biztatnak, hogy engedjük hatni magunkra az angyali üzenet tisztító hatását. Eredményezzen ez bennünk tisztító találkozást a Szentséggel! Ehhez a találkozáshoz kívánok mindenkinek kellő türelmet, nyitottságot és befogadó-készséget.

II. Ünnepre hangoló: a szeretetközpontú világkép jegyében¹⁵³

„A szeretetben nincs félelem, sőt a teljes szeretet kiűzi a félelmet...” – tanítja a szeretet apostola, János apostol (1Jn 4,18a). A lipcsei Tamás-templom két nagy óriása, Bach és Mendelssohn muzsikája után anakronizmus lenne előállni egy jámbor óhajjal vagy egy közhelyes jókívánsággal. Ide ez az állítás, ez a letisztult igazság illik, amely a válságok és a katasztrófák korában élő ember számára biztonság, védelem, elrejtettség, létbátorságot tápláló állítás: „A szeretetben nincs félelem, sőt a teljes szeretet kiűzi a félelmet...”

Egy új világkép tárul fel az előtt, aki komolyan veszi ezt az állítást.

A különböző világlátások harcában mi vagyunk a célpontok. Szeretnének közel férkőzni hozzánk, és meghódítani bennünket a legkülönbözőbb áramlatok.

Voltak és lesznek is *törvény-centrikus*, merev, csőlátású világképre csábítók, akik tilalomfák mögé rejtik életüket.

Voltak és lesznek is *bálvány-centrikusságra hajlók*, a hamis isteneknek engedők, a manipulációknak behódolók, divatból kegyeskedők, ál-vallásosok, akik csak ritkán, vagy soha nem tudtak az igaz Istenig emelkedni.

Voltak és lesznek is *ismeret-központú*, mindent tudni vágyó, információmániás emberek, akik „a tudás hatalom” jelszavával visszaélve, kisajátítják maguknak az adatokkal, titkokkal együtt a magasabb rendű pozíciókat is.

Voltak és lesznek is *egocentrikus* világlátásúak, akik sztárolják magukat, akik könyörtelenül csak saját zsebre dolgoznak, erőszakos könyökléssel, gázoló lábakkal, akik a mondatot mindig „én”-nel kezdik és önmaguknál be is fejezik.

Ezekből a kategóriákból kerülnek ki a nagy túlélők, az életművészek, a magukat mindig átmenteni tudók. Mivel ezek a típusokkal számolnunk kell, ezért van jelen olyan makacsul a félelem a mi világunkban is.

A fortélyos félelem törvényszerűségei hatnak, mert a törvényeskedőknek is, a hamis isteneknek engedőknek is, az információ-betyároknak is és az önzőségben szenvedőknek is „barátjuk”, velejárójuk a félelem. Egy gyékényen árulnak a megfélemlítéssel, sőt eszközük, fegyverük, következményük a félelemkeltés.

János, a szeretet apostola ezeket az életstílusokat, irányzatokat ismerve szól, hogy tudjuk meg: ezeknek a világképeknek lejárt az idejük, mert volt valaki a világtörténelemben, akiben nemcsak egy új alternatívát vagy vetélytársat kap-

¹⁵³ Elhangzott a Debreceni Református Hittudományi Egyetem karácsonyi koncertjén, 2011-ben.

tak az emberi elképzeléseken alapuló világképek, hanem amely felválthatja, felülírhatja azokat, mert a részlegességből, a töredékességből és a kicsinyességből akar kiemelni.

Megjelent ebben a világban a szeretetközpontú világkép. (Jn 3,16) Az Isten Egyszülött Fia legyőzte a félelemre okot adó erőket: a halált, a törvényeskedést, a hamis isteneket és hamis krisztusokat, a racionalizmust és az önzést is. Nincs többé korlát, hogy az ember ne lásson tovább önmagán, mert Jézusban maga az Atya állt az ember elé, és ez az Isten szeretet-köntösben jött, örömhírrrel, szabadítással, végtelen bocsánattal és mélységes bizalommal.

A Krisztus által hozott szeretetet minősítő *teljes* szó nem a mennyiségre utal, még csak nem is a filozófiai értelemben vett tökéletességre, hanem a szeretet funkcionalitására mutat, mert a teljes szeretet megfelel a szituációnak: rendeltetésszerű, célszerű és célba juttató, integratív és nem szeparatív, magához ölelő és nem eltaszító. Tudja szabályozni a mértékét, s nincs túladagolás belőle, de nem is vonja magát ki egy kapcsolatból, ahol érzelem-mentesen történnek a dolgok.

Akiben működik ez a teljes szeretet, az finomhangolású érzékenységgel tud élni családban, baráti körben, munkahelyen, közéletben, az adott életterében, mert engedi, hogy önmagában és a környezetében a szeretet rendezze a sorokat, a gondolatokat, a döntéseket, a felelősségi köröket, az erkölcsiséget és az értékeket.

A katasztrófák és válságok világában engedjük, hogy a szeretet kitalítsa a félelmet az életünkből. Ebben akar segítségül lenni nekünk az az Isten, Akinek leglényegesebb tulajdonsága a szeretetképesség, sőt Ő maga a tökéletes SZERETET.

Aki nem hagyja ki a maga életéből Őt, a szeretetforrást, az nem fog a félelemmel megalkudni, az bátran tud dolgozni és tanulni, tanítani és nevelni, élni és élni-segíteni másokat, és – a világképek vetélkedésében – bátran meri képviselni: „A szeretetben nincs félelem, sőt a teljes szeretet kiűzi a félelmet...”

Horoáth Katalin: A remény felé (2009)